

Vyvěšeno dne: 6. 2. 2026
Svěšeno dne: 20. 2. 2026

Jaroslava Havelcová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Bc. Marek Houžvička**, bytem Oldřicha Wenzla 2552, Mělník, zastoupený JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou se sídlem Rumunská 1798/1, Praha 2, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2025, č. j. 17 A 87/2024 - 71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 135 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobce nese stát.
- IV. Žalobce **je povinen** zaplatit státu na účet Nejvyššího správního soudu náhradu nákladů řízení ve výši 613,50 Kč do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 23. 9. 2024, č. j. 10.01-000383/24-0003, žalovaná neurčila žalobci bezplatně advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „*zákon o advokacii*“). Žalobce o určení advokáta požádal v souvislosti s podáním ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2024, č. j. 4 As 106/2024 - 10. Tímto rozsudkem Nejvyšší správní soud zamítl žalobcovu kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2024, č. j. 51 A 14/2024 - 23, kterým krajský soud uložil žalobci průběhu soudního řízení pořádkovou pokutu ve výši 500 Kč za učinění urážlivého podání.

Žalovaná nevyhověla žalobcově žádosti ze tří důvodů: 1) zjevně se jedná o bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva podle § 18c odst. 5 věta třetí zákona o advokacii; 2) jedná se o zneužití práva na bezplatnou právní pomoc ve smyslu § 18c odst. 5 věta třetí zákona o advokacii; 3) žalobce neprokázal své příjmové a majetkové poměry podle § 18c odst. 4 zákona o advokacii.

[2] Žalobce se následně žalobou domáhal zrušení výše specifikovaného rozhodnutí žalované u Městského soudu v Praze (dále „*městský soud*“). Ten jeho žalobu zamítl rozsudkem ze dne 26. 5. 2025, č. j. 17 A 87/2024 - 71. Městský soud se postupně zabýval všemi třemi důvody, pro které žalovaná žalobci neurčila zástupce. V této souvislosti uvedl, že jelikož žalovaná neurčila žalobci zástupce ze tří odlišných důvodů, mohl by její rozhodnutí zrušit pouze tehdy, pokud by v rámci soudního přezkumu neobstál žádný z těchto důvodů. Pokud by však obstál alespoň jeden z nich, nebyl by městský soud oprávněn rozhodnutí žalované zrušit.

[3] Městský soud na základě judikatury Nejvyššího správního soudu dospěl k závěru, že zjevně bezúspěšným návrhem, resp. i zjevným bezdůvodným uplatňováním práva mohou být situace, kdy osoba se svým návrhem sice snaží domoci určitého procesního výsledku, ovšem činí tak za podmínek, které možnost úspěšnosti této procesní aktivity na první pohled zcela negují. Typickým příkladem mohou být především opožděné žádosti, návrhy či opravné prostředky. V projednávaném případě však podle městského soudu žalovaná nedostatečně odůvodnila, v čem konkrétně spatřuje zjevně bezdůvodné uplatňování a bránění práva. Obecná konstatování a citace judikatury nebylo podle městského soudu možné považovat za dostatečné zdůvodnění pro nevyhovění žádosti. Žalovaná si zároveň nebyla oprávněna učinit předběžný úsudek o právním názoru Ústavního soudu ve věci posouzení žádosti o určení advokáta. Tento důvod tedy neobstál.

[4] Ve vztahu k druhému důvodu pro neurčení advokáta, tedy zneužití práva na bezplatnou právní pomoc, se městský soud neztotožnil s žalobcovým tvrzením, že žalovaná založila posouzení tohoto důvodu pouze na počtu jeho žádostí a nepřihlédla k povaze daného řízení. Žalovaná totiž odkázala nejen na počet žádostí podaných žalobcem, ale také uvedla tři konkrétní, skutkově obdobné, případy, které se odvíjely od uložení pořádkové pokuty žalobci za učinění urážlivého podání. Tato řízení jsou podle žalované vedena sériově a stereotypně a žalobce v nich namítá dříve neúspěšné argumenty; žalovaná se proto domnívala, že žalobci nejde o vyřešení sporné otázky, nýbrž o vyvolání a vedení sporu jako takového. Jelikož žalobce k tomuto bodu jiné námitky neuplatnil, dospěl městský soud k závěru, že tento důvod zamítnutí žalobcovy žádosti v soudním přezkumu obstál.

[5] Ohledně třetího důvodu pro neurčení advokáta, tedy že žalobce neprokázal své příjmové a majetkové poměry, městský soud uvedl, že žalovaná vystavěla napadené rozhodnutí na řadě skutečností, které v souhrnu k závěru o neprokázání příjmových a majetkových poměrů vedou. Městský soud se postupně zabýval jednotlivými žalobními námitkami a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je v této části zákonné. Žalovaná v tomto ohledu nezaložila napadené rozhodnutí pouze na možnosti žalobce prodat svůj podíl na nemovitostech, ale rovněž i na dalších skutečnostech. Městský soud proto neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo nezákonné, a jelikož obstály dva ze tří důvodů, pro které žalovaná žalobci neurčila advokáta, nebyl dán prostor napadené rozhodnutí zrušit.

[6] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále „*stěžovatel*“) kasační stížnost. Stěžovatel svoje námitky podřadil pod kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[7] Stěžovatel v první řadě namítá, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, tedy že se městský soud řádně nevypořádal „*s celou žalobní námitkou*“ týkající se povahy konkrétního řízení, ke kterému se žádost o určení advokáta vztahuje.

pokračování

Podle stěžovatele městský soud v napadeném rozsudku nespecifikuje povahu konkrétního řízení, ani neuvádí, proč celou tuto námitku považoval za lichou, mylnou nebo vyvrácenou. K tomu stěžovatel dodává, že městský soud porušil § 18 odst. 2 zákona o advokacii tím, že odůvodnění žalované ve vztahu ke konkrétní povaze řízení vyhodnotil jako dostatečné, ačkoliv je podle stěžovatele nelze považovat za řádné posouzení. Dále městský soud, stejně jako žalovaná, v podstatě zaměňuje tři pojmy, a sice: 1) povahu konkrétního řízení, 2) způsob, jakým žalobce vyvolává a vede spory a 3) způsob, jakým se žalobce chová vůči soudcům. V takovém případě musí soudy k záměně pojmů správním orgánem při přezkoumávání jeho postupů (při obvinění žadatele ze zneužití práva podle § 18c odst. 3 věty třetí zákona o advokacii) přihlídnout (zde Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatel měl zřejmě v úmyslu odkázat na § 18c odst. 5 zákona o advokacii v relevantním znění). To městský soud podle stěžovatele neučinil, a proto je jeho právní posouzení nesprávné.

[8] Stěžovatel dále namítá, že „*žalovaná ani městský soud žádné dříve neúspěšné argumenty, ze kterých by vyplývalo nesporné a jednoznačné zneužití ústavní stížnosti, neuvádí, přestože jde o argumentaci, na níž je postavena skutková podstata napadeného rozhodnutí*“ žalované. Žalovaná podle stěžovatele opírá své rozhodnutí o hypotetické úvahy, dostatečně neodůvodnila své závěry ohledně jeho žádosti, kterou považuje za zneužití práva ve smyslu § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii, a proto je její rozhodnutí nepřezkoumatelné. Městský soud je povinen se nepřezkoumatelností rozhodnutí žalované zabývat a nepřezkoumatelné rozhodnutí zrušit; to, že tak městský soud neučinil, považuje stěžovatel za vadu řízení.

[9] Dále stěžovatel namítá rozpor mezi vyhlášeným a písemným odůvodněním rozsudku. Tvrdí, že podle písemného vyhotovení rozsudku obstály dva důvody, pro které žalovaná stěžovateli neurčila advokáta, zatímco podle ústně vyhlášeného odůvodnění napadeného rozsudku neobstál pouze jeden z těchto důvodů.

[10] Městský soud podle stěžovatele porušil také § 18 odst. 4 zákona o advokacii tím, že v rozsudku podmínil vyhovění žádosti podmínkami, které nejsou zakotveny v zákoně ani v prováděcí vyhlášce a ve formuláři žalované. Městský soud podle stěžovatele též nesprávně posoudil jeho žalobu, neboť neuznal za řádně doložený fakt, že se stěžovatel nachází ve hmotné nouzi, což prokazoval výpisem z účtu. Stejně tak podle stěžovatele městský soud nesprávně přihlédl k majetkovým poměrům Ireny Houžvičkové, která není osobou zúčastněnou na řízení; městský soud rovněž neměl vycházet z příčin stěžovatelovy tíživé finanční situace. Konečně stěžovatel namítá, že městský soud věc nesprávně posoudil, pokud neuznal či zlehčoval jeho snahy ucházet se o zaměstnání, což řádně doložil. Stěžovatel prokazoval ba to, že jeho kompetence nestačí k tomu, aby byl sám schopen najít si zaměstnání, čímž by mohl zlepšit svoji finanční situaci a být s to si hradit právní zastoupení v řízení před Ústavním soudem. Pro všechny výše uvedené důvody považuje stěžovatel posouzení věci městským soudem za nesprávné.

[11] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[12] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[13] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[14] Kasační stížnost **není důvodná**.

[15] Kasační stížnost je opravný prostředek směřující proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 s. ř. s.). V rámci řízení o kasační stížnosti se zkoumá, zda se krajský (městský) soud nedopustil pochybení, pro které by jeho rozhodnutí bylo nutno zrušit, což zahrnuje i posouzení, zda řádně vypořádal a posoudil žalobní či návrhové námitky. Nejvyšší správní soud je přitom (vedle vad, ke kterým musí přihlížet *ex officio* – srov. např. § 109 s. ř. s.) povolán k přezkumu pouze v rozsahu vymezeném stěžovatelem. Řízení o kasační stížnosti je totiž ovládáno zásadou dispoziční. Obsah, rozsah a kvalita kasační stížnosti tedy předurčují obsah, rozsah a podobu následného soudního rozhodnutí. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným arbitrem sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, č. 2162/2011 Sb. NSS, a rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011 - 95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009 - 99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007 - 46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 - 60, či usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 875/20, ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. I. ÚS 776/21). Stěžovatelova kasační stížnost je přitom poměrně kusá.

[16] Stěžovatel předně namítal nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů, jelikož se městský soud nevypořádal „s celou žalobní námitkou“ týkající se povahy řízení, ke kterému se vztahovala žádost podaná u žalované.

[17] Nejvyšší správní soud připomíná, že závěr o nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů je obecně třeba vyhradit případům, kdy není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, a ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS). Je nutno jej rovněž vyhradit výjimečným situacím a vykládat v jeho skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016 - 123, č. 3668/2018 Sb. NSS, a ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 76, č. 1566/2008 Sb. NSS). V souladu s judikaturou Ústavního soudu přitom povinnost řádným a přezkoumatelným způsobem odůvodnit rozhodnutí soudu neznamena, že na každý argument strany musí být v odůvodnění rozhodnutí podrobně reagováno (srov. nálezy ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, a ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).

[18] Odůvodnění rozsudku městského soudu nastíněné vady nevykazuje. Je z něj patrné, jaký skutkový stav vzal městský soud za rozhodný a jaké důvody jej vedly k přijatému závěru. Městský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami a odůvodnil, proč jim nepřisvědčil. Úkolem soudu je uchopit obsah a smysl argumentace a vypořádat se s ní, což městský soud učinil. Reagoval na všechny relevantní námitky stěžovatele.

[19] Kasační (stejně jako žalobní) argumentace stěžovatele směřuje proti důvodům, pro které žalovaná neurčila stěžovateli advokáta pro zastupování v řízení před Ústavním soudem.

[20] Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii platí, že *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*

pokračování

[21] Podle § 18c odst. 4 zákona o advokacii platí, že *ke žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitosti žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komorě sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.*

[22] Podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii platí, že *komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*

[23] V posuzovaném případě žalovaná o neurčení advokáta stěžovateli rozhodla na základě tří samostatných důvodů. Podle ustálené judikatury by každý z těchto důvodů sám o sobě postačil k tomu, aby žalovaná advokáta neurčila (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021 - 30, odst. [14]). Prvním z nich byla skutečnost, že se zjevně jedná o bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva. Tímto důvodem se městský soud v rámci odůvodnění napadeného rozsudku podrobně zabýval, a dospěl k závěru, že právě tento důvod v rámci soudního přezkumu neobstál. Stěžovatel proti této části rozsudku nebrojí; Nejvyšší správní soud se proto touto otázkou dále nezabýval.

[24] Druhým důvodem bylo konstatování žalované, že žalobce dostatečně neprokázal své příjmové a majetkové poměry. Městský soud závěry žalované přezkoumal a uzavřel, že odpovídající část odůvodnění jejího rozhodnutí jako celek obstojí.

[25] Nejvyšší správní soud předně odkazuje na znění § 18c odst. 4 zákona o advokacii (viz výše odst. [21]), který upravuje, co a jak musí žadatel doložit k žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně. Klíčový je v daném případě požadavek na přiložení dokladů *o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklad[ů] o jeho majetkových poměrech.* K tomu uvedl Nejvyšší správní soud v odst. [23] rozsudku č. j. 8 As 138/2021 - 30, že „žadatel je povinen doložit příjmy za všech 6 měsíců před podáním žádosti. Dané ustanovení nepožaduje doložení příjmů, které nejsou starší než 6 měsíců před podáním žádosti, ale doložení příjmů za všech 6 měsíců“.

[26] V nyní posuzované věci považuje Nejvyšší správní soud za klíčové konstatování obsažené v odst. 41 napadeného rozsudku, dle kterého „[ž]alovaná v napadeném rozhodnutí měla pouze za to, že žalobcem předložený výpis z účtu za měsíc 6/2024 nepokrývá celé období stanovené v § 18c odst. 4 zákona o advokacii. Uvedenému závěru musí soud přitakat. Žalobcem předložený výpis z účtu mapuje pohyb na účtu žalobce v jediném měsíci, přestože § 18c odst. 4 zákona o advokacii požaduje předložit doklady ve vztahu k posledním šesti kalendářním měsícům předcházejícím podání žádosti. Nadto soud uvádí, že žalobce v rámci podané žádosti k údajům o příjmech ze závislé činnosti a ze samostatné činnosti neuvedl žádný bližší údaj, tedy ani to, že žádný takový příjem nemá“ (bližze také např. odst. 45, kde městský soud rozvádí, jaké další důsledky má stěžovatelovo pochybení na doložení majetkových poměrů s přihlédnutím k pobírání příspěvku na bydlení). Tomuto závěru Nejvyšší správní soud přisvědčuje. Již jen z uvedené skutečnosti je zřejmé, že stěžovatel při podání žádosti k žalované nesplnil podmínku, která plyne přímo ze zákona o advokacii. V kontextu posuzované věci je tak již neplodná stěžovatelova polemika v tom smyslu, že po něm žalovaná (či městský soud) vyžadovala něco, co neplyne ze samotného zákona o advokacii a dále také z příslušné prováděcí vyhlášky a formuláře žalované, resp. že některé okolnosti nesprávně (ne)zohledňovala (srov. část I.e kasační stížnosti).

[27] K výše uvedenému Nejvyšší správní soud dodává, že sám stěžovatel v části I.f kasační stížnosti uvádí, že městský soud „zlehčoval či neuvažal žádné jedním posledním výpisem z účtu doložené

nacházení se žadatele ve stavu hmotné nouze“ (podtržení doplnil NSS). Z toho tedy plyne, že stěžovatel ve své podstatě připouští, že žalované neposkytl, v rozporu s požadavky zákona o advokacii, komplexní obraz o svých majetkových poměrech za celé zákonem předvídané období tak, aby bylo možné rozhodnout o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně.

[28] Jak již bylo řečeno, ze souvislostí posuzovaného případu plyne, že městský soud už jen na základě popsaného nedoložení stěžovatelových příjmů za relevantní období rozhodl v daném směru správně. To navíc za situace, kdy námitky uvedené v žalobě nezlehčoval, a naopak některým z nich přitakal, potažmo korigoval závěry žalované (viz např. odst. 43 napadeného rozsudku). V konkurenci s vylíčenými komplexními závěry městského soudu tak nemohou ve svém důsledku obstát ani dílčí námitky obsažené v částech I.g až I.i kasační stížnosti (přihlížení k majetkovým poměrům Ireny Houžvičkové, k důvodům, proč se stěžovatel dostal do tíživé finanční situace či k tomu, proč není stěžovatel schopen získat zaměstnání).

[29] Třetím důvodem pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti bylo konstatování žalované, že ze strany stěžovatele se jedná o zneužití práva na bezplatnou právní pomoc. Z hlediska posouzení tohoto důvodu městským soudem stěžovatel namítá, že žalovaná zaměňuje tři pojmy: povahu konkrétního řízení; způsob, jakým stěžovatel vyvolává a vede spory; způsob, jakým se stěžovatel chová vůči soudcům. Městský soud také podle stěžovatele neuvádí konkrétní argumenty, které by mohly nasvědčovat zneužití práva.

[30] Městský soud ve vztahu k tomuto důvodu neurčení advokáta uvedl, že žalovaná při posouzení zneužití práva nevycházela pouze z počtu žádostí stěžovatele o určení advokáta pro různá řízení (kterých od roku 2017 do vydání napadeného rozhodnutí evidovala 44), ale také podrobně popsala tři skutkově obdobné případy stěžovatele, v nichž mu byla uložena pořádková pokuta za učinění urážlivého podání (zdejší soud konstatuje, že sám eviduje desítky sporů, které před ním stěžovatel vede). Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že počet žádostí o určení advokáta může být jistě indikativním kritériem, že stěžovatel právo požádat o určení advokáta nadužívá v rozporu s jeho smyslem a výjimečnou povahou. Nemůže však být kritériem jediným (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu 22. 1. 2025, č. j. 6 As 92/2024 - 46, odst. [25]).

[31] Nejvyšší správní soud i ve vztahu k výše uvedenému nesouhlasí s námitkou stěžovatele, že by ze strany městského soudu a žalované došlo k jakékoliv záměně různých pojmů. Problematiku zneužití práva na bezplatnou právní pomoc ve smyslu § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii městský soud (i žalovaná) pojal komplexně, kdy všechny stěžovatelem zmiňované kategorie (povaha konkrétního řízení, způsob vedení sporů ze strany stěžovatele a chování stěžovatele vůči soudcům) posoudil v jejich vzájemné souvislosti a souhrnu.

[32] Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 12. 8. 2021, č. j. 5 As 186/2021 - 15, konstatoval, že podstatná je povaha sporů, ve spojení s nimiž se žadatel domáhá bezplatné právní pomoci. Mělo by jít o legitimní obranu práv a oprávněných zájmů žadatele, nikoli o zájem na samotném vedení sporů (viz odst. [30] zmíněného rozsudku). Podobně v odst. [26] rozsudku ze dne 24. 11. 2021, č. j. 2 As 159/2021 - 105, Nejvyšší správní soud v návaznosti na žádost o určení advokáta žalovanou uvádí, že žadatel „*musí počítat s tím, že smysluplnost jeho kroků bude posuzována z objektivního hlediska*“. Zde kasační soud odkázal také na prejudikaturu, dle které „*účelem osvobození od soudních poplatků naopak není „odbremenit“ nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, tedy i v těch, které tito účastníci opakovaně a soustavně vyvolávají, a které nemají zjevný dopad do jejich životní sféry*“. V citovaném rozsudku také dodal, že „*[s]myslem určení advokáta žalovanou je zajistit bezplatný přístup k právní pomoci (v jedné individuální věci) těm účastníkům řízení, kteří ji v konkrétní životní situaci skutečně potřebují a nemohou si ji sami dovolit, nikoliv zajistit generální zastoupení pro boj proti „všudypřítomnému zločinu“ [...] na tom ničeho nemění subjektivní přesvědčení stěžovatele, že všechny jím vedené spory jsou důvodné*“.

pokračování

[33] Obdobně v nyní posuzovaném případě žalovaná poukázala na to, že od roku 2017 (již bylo řečeno) evidovala 44 žádostí stěžovatele o určení advokáta k poskytnutí právní služby, přičemž mu v 18 případech vyhověla. Přitom počet žádostí za jednotlivé roky postupně narůstá. Žalovaná také v návaznosti na sériové a stereotypní vedení sporů ze strany stěžovatele uvedla, že tyto okolnosti nasvědčují tomu, že stěžovateli primárně nejde o vyřešení sporné otázky či ochranu jeho práv, nýbrž o vyvolání a vedení sporů jako takového, resp. vyvolání množství řízení. Nebylo možné ponechat stranou i to, co ve svém rozsudku zopakoval městský soud, že stěžovateli, coby osobě s vysokoškolským vzděláním, musí být jasné, jak se má chovat vůči soudci či jinému orgánu. To Nejvyšší správní soud uvádí v souvislosti s tím, že stěžovatel se určení advokáta domáhal ve spojitosti s přezkumem soudního rozhodnutí, jímž mu byla uložena pořádková pokuta za to, že učinil urážlivé podání (viz odst. [1] výše). Žalovaná zároveň ve svém rozhodnutí popsala několik obdobných případů, kdy stěžovateli soudy uložily pořádkové pokuty za urážlivá podání (i zde stěžovatel požádal o určení advokáta). K tomu žalovaná přiléhavě dodala, že daného jednání se stěžovatel nedopustil pod vlivem okamžitých emocí. Rovněž podle Nejvyššího správního soudu lze usuzovat na to, že stěžovatel takto jedná s určitým rozmyslem a musí mu být zřejmé, že mu za podobné jednání může být uložena pořádková pokuta. Zmíněné spory tak stěžovatel vyvolává cíleně, resp. zcela zbytečně. Hrubé, vulgární a nemístné útočné projevy nelze v tomto kontextu halit do argumentace o svobodě projevu.

[34] Ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud pro dokreslení zbytečnosti stěžovatelem vedeného sporu, a tedy i k tomu, proč nelze stěžovatelovu žádost považovat za prostředek k legitimnímu využití práva na poskytnutí bezplatné právní služby, odkazuje na svůj rozsudek č. j. 4 As 106/2024 (týkající se rovněž stěžovatele), v jehož odst. [20] uvedl: „*nejednalo se o bezprostřední emocionální projev ve vypjaté situaci, nýbrž o předem promyšlený projev písemný, u nějž stěžovatel mohl a měl vážit vhodnost zvolených výrazů. Pokud tak neučinil, krajský soud nepochybil, nenalezl-li prostor k vyšší míře tolerance vůči stěžovatelovu vyjadřování na adresu správního orgánu, resp. úředních osob. Byl to právě stěžovatel, který měl prostor ke zvážení obsahu svého podání a volbě v něm užitých formulací. Je také zjevné, že stěžovatelovy slovní výpady nesouvisely s věcnou kritikou postupu žalovaného ani s věcnou problematikou, která byla předmětem správního řízení*“.

[35] Nejvyšší správní soud tak na tomto místě uzavírá, že souhlasí se závěry městského soudu ohledně zneužití práva na bezplatnou právní pomoc stěžovatelem. Žalovaná i městský soud vzaly správně v potaz osobu a vzdělání stěžovatele, počet žádostí o určení advokáta podaných stěžovatelem, konkrétní případy hrubého či urážlivého jednání vůči různým institucím a povahu z toho vyplývajících sporů (srov. judikaturu zmíněnou výše v odst. [32]). Rozhodnutí žalované i městského soudu jsou dostatečně a přiléhavě odůvodněná, a vyplývá z nich, proč v případě stěžovatele jde o zneužití práva podle § 18c odst. 5 věta třetí zákona o advokacii (na tom nic nemění ani skutečnost, že žalovaná další spory odvíjející se od stěžovatelových urážlivých podání rekapitulovala v části rozhodnutí týkající se primárně otázky bezdůvodného uplatnění či bránění práv – tyto příklady totiž měly úzkou vazbu na následné posouzení otázky zneužití práva, přičemž dané části rozhodnutí žalované spolu úzce souvisejí, resp. na sebe odkazují).

[36] Důvodná pak není ani stěžovatelova námitka, že se liší písemné vyhotovení napadeného rozsudku a jeho ústně vyhlášené odůvodnění (viz odst. [9] výše). Nejvyšší správní soud ze zvukového záznamu z jednání městského soudu ověřil, že se městský soud postupně zabýval třemi důvody, pro které žalovaná stěžovateli nevyhověla (cca od času 19:50 záznamu). Městský soud konstatoval, že pro nevyhovění žádosti postačuje, pokud obstojí byť jen jediný z těchto důvodů (zhruba v čase 20:10 záznamu). Poté se městský soud přibližně v čase 20:25 až 21:30 záznamu věnoval otázce bezdůvodného uplatnění či bránění práv, resp. zjevné bezúspěšnosti (zde městský soud stěžovateli přisvědčil). V čase 21:35 až 22:45 záznamu městský soud rozebral důvod rozhodnutí žalované odvíjející od problematiky zneužití práva; tento důvod rozhodnutí

žalované byl dle městského soudu v souladu se zákonem. Hned poté městský soud konstatoval, že s ohledem na to, že jeden z důvodů pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti obstál, je v danou chvíli nadbytečné se zabývat důvodem třetím, přičemž v tomto směru odkázal na písemné vyhotovení rozsudku. Městský soud tak nikterak netvrdil, že obstál pouze jediný důvod pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti. Pouze se v rámci ústního vyhlášení věnoval prvními dvěma důvodům (zjevná bezúspěšnost a zneužití práva) a s ohledem na okolnosti věci ohledně třetího důvodu (nedoložení majetkových poměrů) odkázal až na písemné odůvodnění rozsudku. Stěžovatelova námitka tak zjevně není důvodná a městský soud se v tomto směru žádného pochybení či rozporu nedopustil.

[37] Závěrem Nejvyšší správní soud nemůže nechat bez povšimnutí ani skutečnost, že stěžovatel opakovaně žádá o právní zastoupení, ale podání si píše sám, resp. nedovoluje zástupci poslat jím vytvořené podání a trvá na svém znění podané kasační stížnosti (jako v nynějším případě). Takové jednání ale vylučuje naplnění účelu povinného právního zastoupení před nejvyššími soudy i Ústavním soudem a popírá jeho smysl. V případě opakování takového jednání Nejvyšší správní soud nemůže do budoucna vyloučit, že i stěžovatelovy žádosti o určení advokáta pro řízení před Nejvyšším správním soudem bude posuzovat z hlediska zneužití práva.

[38] Ze všech uvedených důvodů tedy dospěl Nejvyšší správní soud k závěru o nedůvodnosti kasační stížnosti a jako takovou ji zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[39] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věta první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Žalovaná byla ve věci úspěšná, nevznikly jí však náklady přesahující běžný rámec její úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladu řízení nepřiznává.

[40] Stěžovateli byla ustanovena usnesením ze dne 23. 9. 2025, č. j. 21 As 137/2025 - 27, zástupkyně z řad advokátů, JUDr. Anita Pešulová. Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud proto přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatele v řízení o kasační stížnosti odměnu za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to ve výši 1 × 4 620 Kč [srov. § 9 odst. 5, § 7 bod 5 cit. advokátního tarifu] a náhradu hotových výdajů paušální částkou za úkon právní služby ve výši 1 × 450 Kč (srov. § 13 odst. 4 advokátního tarifu), tj. celkem 5 070 Kč. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ustanovené zástupkyni nepřiznal odměnu za zastupování za úkon spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, neboť ten je spojen s doložením první porady s klientem, případně s nahlédnutím do spisu [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátní tarifu; srov. setrvalou judikaturu správních soudů, např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 6. 2002, č. j. 6 A 722/2000 - 35, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2007, č. j. 9 Azs 145/2007 - 53, a ze dne 23. 7. 2008, č. j. 2 Azs 50/2008 - 64, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 8 Azs 124/2015 - 37, odst. [24], a ze dne 18. 6. 2020, č. j. 7 Azs 101/2020 - 42, odst. [24]]. Ustanovená zástupkyně stěžovatele však neprokázala (ani netvrdila), že proběhla první rada s klientem, která je v rámci právního úkonu převzetí a přípravy zastoupení předpokládána § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, popř. že by nahlížela do spisu.

[41] Protože ustanovená advokátka je plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 1 065 Kč (zaokrouhleno na celé koruny nahoru dle § 146 odst. 1 daňového řádu), odpovídající dani (21 %), kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.).

pokračování

Celkem tedy stát z účtu Nejvyššího správního soudu ustanovené zástupkyni stěžovatelky vyplatí částku 6 135 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[42] Jelikož stěžovatel nebyl úspěšný, a zároveň byl od soudních poplatků osvobozen pouze v rozsahu 90 % (již usnesením městského soudu ze dne 5. 12. 2024, č. j. 17 A 84/2024 - 31), je povinen nahradit státu jím placené náklady řízení, a to právě v rozsahu, ve kterém nebyl osvobozen od soudních poplatků (§ 60 odst. 4 ve spojení s § 120 s. ř. s.; viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2021, č. j. 9 As 50/2020 - 43, odst. [26]; a ze dne 11. 8. 2022, č. j. 8 As 140/2020 - 60, odst. [33]; či usnesení ze dne 27. 9. 2024, č. j. 2 Ads 383/2023 - 85, odst. [26]). Náhradu tak tvoří 10 % z částky vyplacené ustanovené zástupkyni, tj. 613,50 Kč. Stěžovatel je povinen tuto částku uhradit na účet Nejvyššího správního soudu č. 19-46127621/0710, vedený u České národní banky, pobočka Brno, pod závazným variabilním symbolem 1210413725, ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Nebude-li uložena platební povinnost splněna včas, bude tuto pohledávku vymáhat celní úřad (§ 60 odst. 9 věta druhá s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2026

L. S.

Mgr. Radovan Havelec v. r.
předseda senátu